KRONIKA

V KONFERENCJA KRENOLOGICZNA „ŹRÓDŁA – NIEDOCENIANY FENOMEN NATURY"

W dniach 20-22 września 2023 r. w Kazimierzu Dolnym odbyła się V Konferencja Krenologiczna „Źródła – niedoceniany fenomen natury", połączona z obchodami 70-lecia badań krenologicznych w UMCS. Organizatorami Konferencji byli: Katedra Hydrologii i Klimatologii Instytutu Nauk o Ziemi i Środowisku UMCS w Lublinie, Instytut Nauk Geologicznych Polskiej Akademii Nauk, Komisja Hydrologiczna Polskiego Towarzystwa Geograficznego, Oddział Lubelski Polskiego Towarzystwa Geograficznego oraz Oddział Lubelski Polskiego Towarzystwa Geofizycznego. Wydarzenie zostało objęte patronatem honorowym JM Rektora UMCS, prof. dr. hab. Radosława Dobrowolskiego oraz Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie. Konferencja otrzymała dofinansowanie ze środków budżetu państwa, przyznanych przez Ministra Edukacji i Nauki w ramach Programu „Doskonała Nauka II".

W spotkaniu wzięło udział ponad 40 osób reprezentujących ośrodki naukowe z Polski (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytet w Białymstoku, Uniwersytet Gdański, Uniwersytet Łódzki, Uniwersytet Śląski, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Instytut Nauk Geologicznych PAN, Państwowy Instytut Geologiczny – PIB Oddziału Geologii Morza w Gdańsku, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie oraz Zespół Lubelskich Parków Krajobrazowych). Wśród gości z zagranicy byli przedstawiciele Uniwersytetu w Salzburgu w Austrii oraz Wołyńskiego Uniwersytetu Państwowy im. Łesi Ukrainki w Łucku w Ukrainie.

Obrady podzielono na pięć sesji tematycznych, podczas których poruszano zagadnienia dotyczące uwarunkowań hydrogeologicznych funkcjonowania źródeł, ich roli w zasilaniu wód rzecznych oraz oceny zasobów wód źródlanych i ich wykorzystania. Podjęta została także tematyka jakości wód źródlanych oraz źródeł jako obiektów badań zmian klimatu oraz antropopresji. Podczas otwarcia konferencji referat wprowadzający pt. *70 lat badań krenologicznych w UMCS* wygłosił prof. dr hab. Zdzisław Michalczyk – wieloletni kierownik Zakładu Hydrologii UMCS oraz badacz źródeł regionu lubelskiego.

W czasie pierwszej sesji, której przewodniczył prof. dr hab. Andrzej Górniak (Uniwersytet w Białymstoku), przedstawiono zagadnienia związane z regionalnym zróżnicowaniem występowania źródeł w południowych Karpatach, na Wołyniu i w Azji Zachodniej. Druga z sesji (pod przewodnictwem dr hab. Anny Szczucińskiej, prof. UAM) poświęcona była zróżnicowaniu występowania źródeł, tym razem w Polsce, i ich znaczeniu w kształtowaniu

Uczestnicy konferencji podczas rejsu statkiem po Wiśle
(fot. K. Stępniewski).

zasobów wodnych. Pokazano, że źródła nie występują tylko w regionach o urozmaiconej rzeźbie terenu, ale także w obszarach nizinnych, np. Kotliny Biebrzańskiej.

Ostatnia w dniu 20 września sesja, pod przewodnictwem prof. dr. hab. Pawła Jokiela (Uniwersytet Łódzki), dotyczyła zróżnicowania hydrochemicznego i troficznego wód źródlanych – przedstawiono zarówno wyniki badań, jak i dyskutowano nad metodyką pomiarów. Na zakończenie pierwszego dnia konferencji odbył się koncert zespołu „Hot Plasma Orchestra" (jednym z koncertujących był Pan Jarosław Grodowski – uczestnik konferencji), co spotkało się z dużym zainteresowaniem i pozostawiło miłe wrażenia.

W drugim dniu konferencji odbyły się dwie sesje (przewodniczyli im: prof. dr hab. Zdzisław Michalczyk – UMCS i prof. dr hab. Mirosław Żelazny – UJ), podczas których poruszano zagadnienia środowiskowych problemów związanych z wodami źródlanymi. Zaprezentowane zostały wybrane polskie źródła, m.in. Wywierzysko Lodowe, Wywierzysko Goryczkowe, Źródło Krasnobród, Źródło Wąwolnica, Źródło Zaporze, Źródło Hydrografów oraz Niebieskie Źródła uwzględnione w międzynarodowym projekcie MIKAS/NIKAS – Most Important Karst Aquifers' Springs/National Importance Karst Aquifers' Springs, co potwierdziło znaczenie tych niezwykłych obiektów hydrograficznych dla środowiska oraz człowieka. Po wystąpieniu przedstawicieli PGW Wody Polskie, które dotyczyło koncepcji powstania rejestru publicznego źródeł i źródlisk, wywiązała się długa dyskusja i wymiana poglądów naukowców i praktyków na temat zasobów wodnych.

Uzupełnieniem dyskusji z sesji tematycznych była sesja terenowa na trasie Kazimierz Dolny – Wąwolnica – Drzewce – Nałęczów, podczas której goście mogli poznać piękno i wa-

lory krajobrazowe Płaskowyżu Nałęczowskiego oraz zobaczyć wybrane obiekty krenologiczne, m.in. w Wąwolnicy oraz Nałęczowie. Ponadto, w przerwie pomiędzy sesjami, uczestnicy konferencji wzięli udział w rejsie po Wiśle oraz spacerze po Kazimierzu Dolnym.

Głosy podnoszone w dyskusjach podczas sesji oraz w kuluarach pokazały, że problematyka związana ze źródłami i ich znaczeniem, zróżnicowaniem jakości i wydajności są niezwykle istotne z punktu ich wykorzystania przez człowieka oraz jako jednego z elementów infrastruktury krytycznej. Wskazano także potrzebę dalszych spotkań krenologicznych – konferencji i seminariów – podczas których będzie możliwa dalsza dyskusja na ten temat, a każde z nich będzie doskonałą okazją do wymiany poglądów i doświadczeń związanych ze źródłami.

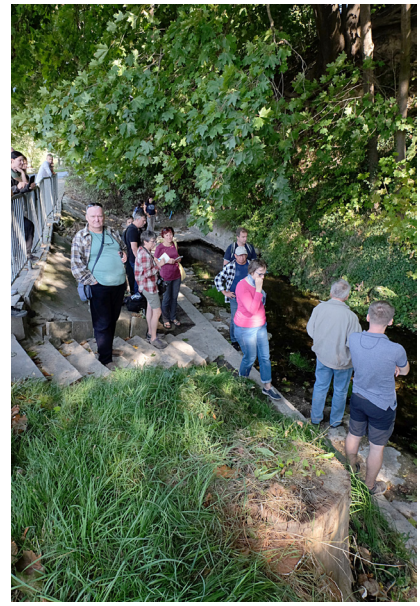

Przy źródle w Wąwolnicy
(fot. K. Stępniewski).

Konferencja otrzymała dofinansowanie ze środków budżetu państwa, przyznanych przez Ministra Edukacji i Nauki w ramach Programu „Doskonała Nauka II”.

Joanna Sposób
Stanisław Chmiel
Katarzyna Mięsiak-Wójcik
Krzysztof Bartoszek